

लोक सेवा आयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग (इलेक्ट्रिकल समूह, जनरल इलेक्ट्रिकल उपसमूह), कृषि, वन, विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी (उपसचिव वा सो सरह पद)को खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ :

भाग १ - लिखित परीक्षा

भाग २ - अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : २००

पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

| पत्र    | विषय  | खण्ड                           | परीक्षा प्रणाली                  | प्रश्न संख्या | अङ्क भार                        | समय        | पूर्णाङ्क | उत्तीर्णाङ्क |
|---------|---|--------------------------------|----------------------------------|---------------|---------------------------------|------------|-----------|--------------|
| प्रथम   | प्रशासन र व्यवस्थापन र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय | (क) प्रशासन र व्यवस्थापन       | छोटो छोटो उत्तर                  | १०            | १० प्रश्न × ५ अङ्क<br>= ५० अङ्क | १.३० घण्टा | ५०        | ४०           |
|         |   | (ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय | लामो उत्तर                       | ५             | ५ प्रश्न × १० अङ्क<br>= ५० अङ्क | १.३० घण्टा | ५०        |              |
| द्वितीय | सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय                      |                                | विश्लेषणात्मक समीक्षा            | ४             | ४ प्रश्न × १५ अङ्क<br>= ६० अङ्क | ३ घण्टा    | १००       | ४०           |
|         |   |                                | विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर | २             | २ प्रश्न × २० अङ्क<br>= ४० अङ्क |            |           |              |

द्रष्टव्य :

- यस पाठ्यक्रम अनुसार दुई पत्रको लिखित परीक्षा लिइनेछ।
- माथि उल्लिखित सबै सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथमपत्र खण्ड (क) को विषयवस्तु एउटै हुनेछ, तर प्रथमपत्र खण्ड (ख) र द्वितीयपत्र सेवा, समूह सम्बन्धी पाठ्यक्रम समूह अनुरूप फरक फरक हुनेछ।
- प्रथमपत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा सेवागत रूपमा अर्थात् एउटा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्ने छ भने प्रथमपत्र खण्ड (ख) को परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ। यसैगरी द्वितीयपत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ।
- प्रथमपत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथमपत्र खण्ड (ख) र द्वितीयपत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन्।
- समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ।  
(क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान।  
(ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम।  
(ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव।  
(घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति : २०६०/८/१६ गते (प्रथम पत्र खण्ड (क) परिमार्जन मिति २०६४।६।१७ गते, खण्ड (ख) अद्यावधिक मिति २०७८/०६/१८ गते)

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग (इलेक्ट्रिकल समूह, जनरल इलेक्ट्रिकल उपसमूह), कृषि, वन, विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी (उपसचिव वा सो सरह पद)को खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र: खण्ड (क) प्रशासन र व्यवस्थापन

अङ्क - ५०

१. राज्य र सरकार

- १.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.२ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- १.३ विद्यमान नेपालको संविधान

२. सार्वजनिक प्रशासन

- २.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
- २.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरू
- २.३ आर्थिक प्रशासन- बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन

३. व्यवस्थापन

- ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
- ३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्त्व
- ३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली

४. विकासका आयामहरू

- ४.१ विकास प्रशासनको अवधारणा
- ४.२ विकासमा जनसहभागिता
- ४.३ आवधिक योजना
- ४.४ दिगो विकास
- ४.५ विकेन्द्रीकरण
- ४.६ गरीबी निवारण
- ४.७ सुशासन
- ४.८ विकासमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
- ४.९ जनसंख्या र बसाइँसराई

५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार

- ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
- ५.२ कानुनी राज्य
- ५.३ मानव अधिकार
- ५.४ लैंगिक सवाल (Gender Issues)
- ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
- ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

६. नेपाली समाज र यसको बनोट

- ६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरूको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
- ६.२ आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरू

.....

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग (इलेक्ट्रिकल समूह, जनरल इलेक्ट्रिकल उपसमूह), कृषि, वन, विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी (उपसचिव वा सो सरह पद)को खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र – खण्ड (ख) सेवा समूह सम्बन्धी सामान्य विषय

अङ्क – ५०

**(क) सेवासँग सम्बन्धित संगठन एवं ऐन तथा नियमहरू**

१. निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५०
२. नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति), नियमहरू २०५१
३. जलश्रोत ऐन, २०४९ र जलश्रोत नियमावली, २०५०
४. विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०७५
५. औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७६
६. विद्युत ऐन, २०४९ र विद्युत नियमावली, २०५०
७. नेपाल विद्युत प्राधिकरण ऐन, २०४१
८. विद्युत चोरी नियन्त्रण ऐन, २०५८ तथा विद्युत चोरी नियन्त्रण नियमावली, २०५९
९. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
१०. आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७
११. उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०७५ र यसका कार्यान्वयन पक्षहरू
१२. वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ तथा वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७
१३. नेपाल इन्जिनियरिङ्ग परिषद् ऐन, २०५५ तथा आचार संहिता
१४. जल विद्युत विकास नीति, २०५८
१५. नेपाल विद्युत प्राधिकरण, सामुदायिक विद्युत वितरण विनियमावली, २०६०
१६. जलश्रोत मन्त्रालयको सांगठनिक संरचना
१७. विद्युत विकास विभाग
१८. जल तथा शक्ति आयोग र सचिवालय
१९. विद्युत महशुल निर्धारण आयोग
२०. Electricity Tariff fixation, regulation, 1993
२१. Water resources strategy Nepal
२२. Land Acquisition Act, 2034
२३. Industrial Policy

**(ख) अन्तर्राष्ट्रिय संगठन तथा सम्झौता (Conventions) सम्बन्धी**

1. Treaty between Government of Nepal and Government of India concerning the integrated development of Mahakali river including Sarada Barrage, Tanakpur Barrage and Pancheswar Project.
2. IEE (International Electrical Engineers)
3. World Energy Council

**(ग) सेवासँग सम्बन्धी निर्देशिका हरु (Manuals)**

१. Manual for public Involvement in Environmental Impact Assessment (EIA) process of Hydropower Projects.
२. Manual for preparing Terms of Reference (TOR) for Environmental Impact Assessment (EIA) of Hydropower Projects with Notes on EIA report preparation.
३. Manual for preparing Scoping Document for Environmental Impact Assessment (EIA) of hydropower Projects
४. Manual for preparing Environmental Management Plan (EPM) for Hydropower Projects.

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग (इलेक्ट्रिकल समूह, जनरल इलेक्ट्रिकल उपसमूह), कृषि, वन, विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी (उपसचिव वा सो सरह पद)को खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

५. National Environmental Impact assessment Guidelines, 1993
६. Safety Guidelines/standards for Electricity Generation, Transmission and Distribution of Hydropower Projects.
७. सार्क राष्ट्रहरूको विद्युत उर्जा आदान प्रदान सम्बन्धी आपसी संभावना, सहयोग तथा सम्भौता सम्बन्धी जानकारी

**(घ) Electricity Development in Nepal**

१. Energy Supply & Demand - trend and challenges
२. Power Sector Development - history, generation structure, challenges and prospects
३. Role of Private Sector

**(ङ) Modern Trend in Electric Utilities**

1. Privatization of Utilities
2. IPP (Independent Power Producer)
3. Power Purchase Agreement
4. Unbundling of Power System
5. Concept of Energy Pool Market